

TAKKINSA

*Väijänen
mies*

Jukka Pakkanen

Jukka Pakkanen

Takkinsa värinen mies

SAGA Egmont

Takkinsa värinen mies

Cover image: Shutterstock
Copyright © 1978, 2021 Jukka Pakkanen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726930740

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Lahna

Isä tuprautti piippua, makea paksu savu kohosi työkaluliiterin kattoon ja pyyhkäisi pölyistä ikkunaa. Isä otti sahan höyläpenkiltä ja lyhensi vielä varren päätä, puu pöllysi multalattialle ja kuivensi maalien ja vernissan lemua. Isä pyysi naulat, minä ojensin koko laatikollisen. Kajahtavin iskuin hakkasi isä kahdeksan naulaa tukipuitten läpi varren tyveen. Naulojen painuessa pehmeään puuhun minusta tuntui, että puu ja naulat imivät toisensa ja kuuluivat yhteen.

Lana oli valmis. Isä käänteli sitä vahvoissa suonikkaissa käsissään, paineli ja taivutti multalattiaa vasten. Se jousti ja näytti kestävältä.

— Nyt sinä saat tarkan tuloksen joka hypystä, kun ensin tällä tasoitat entiset jäljet pois, isä sanoi. — Voi ennätyskin parantua!

Isä taputti olalle ja hymyili, sytytti piipun.

— Illalla mennään verkoille, lahnoja nostamaan, isä sanoi astellessaan liiterin hämärään. — Sinä saat soutaa, hän sanoi ovelta ja meni piippua tuprauttaen ulos.

Minä koettelin lanaa samalla tavalla. Tästä on puhuttu koko kesä ja isä halusi tehdä tämän minulle, muistin. Isä halusi minusta urheilijan, jos minä itse halusin. Urheilijana opin yrittämään ja kestäämään, sitä minä tarvitsen aikuisena miehenä. Isä tahtoi kaiken oikein ja hyvin. Hän oli hyvä mies, minun isäni ja ainut mies jonka minä tunsin. Isän kanssa minulla oli oikea olo.

Minä ajattelin mennä heti. hyppypaikalle. Oli tyyntynyt ja ilma viilennyt keveäksi, voisin yrittää ennätystä vielä ennen verkoille lähtöä.

Otin lanan, käännyin ovelle.

Mutta seisahduin, kuin joku olisi sanonut nimeni. Jokin takana, ylhäällä. Ikkunalaudalla, katonrajassa. Pölyyntynyt limonaadipullo, puolillaan kellanruskeaa lakkaa, patenttikorkki auki. Minä tiesin pullon. Siinä oli

olympiarenkaat, olin juonut siitä punaista lämmintä limonaadia, ja isä oli sitten täyttänyt sen lakalla ennen kuin oli lähtenyt Helsinkiin olympiakisojen avajaisiin.

Minun piti päästä mukaan.

Jotakin näkyi lakan pinnalla, astuin lähemmäksi. Suuri musta kärpänen.

Minä seisoin paljain jaloin viileällä multalattialla lastujen ja sahajauhokumpujen seassa, ympärillä maalipurkkihyllyjä ja isän monenlaisia työkaluja, takana liiterin pimein nurkka missä pidettiin isoisältä jääneitä tavaroita. Minä en saanut koskea niihin, en tiennyt miksi.

Käännyn pullosta ja yritin mennä ovelle. Seisahduin taas, katsoin pulloa.

Laskin lanan maahan ja kapusin höyläpenkille. Kärpänen liikautti. Minä kurkotin pulloon, en ihan yltänyt. Kärpänen liikautti siipiään. Se alkoi vajota lakkaan, upposi ja hukkui olympiarenkaitten taakse. Aurinko putosi kuusenlatvoihin ja värjäsi lakan punaiseksi.

Minua vilutti. Mutta minä kuvittelin itseni sakeaan ja kirrkaaseen jonka lävitse näkisin puita ja auringon. Sieltä minua ei tavoittaisi kylmä, eikä maailma josta minä tunsin käsittäväni aina liian vähän.

Hyppäsin alas höyläpenkiltä, otin lanan ja menin ulos. Piipputupakan haju leijui vielä ilmassa. Minä muistin pituushypyn oikean suoritustavan ja oman ennätykseni. Juoksin hyppypaikalle talon viereen, tasoitin lanalla alastulohiekan vaikka se oli aivan tasainen, hissuttelin vauhdinottopolun päähän, riisuin verryttelyhousut ja solmin piikkarit jalkaan. Viileä ilma tuntui paljaissa säärissä. Minä hieraisin niitä ja kyyristyin.

Isä tuli ikkunaan. Aurinko punersi korkeaa otsaa ja silmiin tuli kannustava hymy. Minä puristin kädet nyrkkiin ja jännitin jalat. Vilkaisin isää, säntäsin vauhtiin.

Kolme ja puoli metriä, muistin, kun jalat tömistivät polkua ja heinikko vilisi.

Minä juoksin niin kovaa kuin pääsin, irvistinkin. Ponnistuslankku tuli kohti. Minä yritin vieläkin kiihdyttää, mutta vauhti hidastui. Puoli metriä lankusta minä seisahduin. Isä näki, minä tiesin vaikken katsonut. Otin lanan ja kävin kiireesti tasoittamassa tasaisen hiekan, juoksin takaisin polun päähän, lähdin vauhtiin. Se loppui heti. Isä työnsi ikkunaa auki. Minä ehdin sisälle, ennen kuin hän pääsi sanomaan mitään.

Isä olisi sanonut oikeasta vauhdinotosta juuri ennen ponnistusta, arvasin. Siitä minä tiesin jo kaiken. Isä ei tiennyt karpäsestä lakkapullossa enkä minä siitä puhunut. Minä olin saanut isältä lanan enkä halunnut hänelle vaikeaa oloa. Me emme puhuneet mitään. Äiti keitti teetä ja isä luki lehteä.

Kun me illalla istuimme moottoriveneessä hämärtyvällä järvellä, oli noussut kova tuuli ja saaren ylle tummia pilviä. Tuuli yltyi, mutta isä ohjaili venettä taitavasti silmä tarkkana ja suu vähän mutrussa. Vettä roiskahteli minun paljaille polvilleni ja kokoontui katkeileviksi puroiksi jotka vierivät pohjatrallille.

— Saatko sinä näin kovalla tuulella soudettua! isä huusi tuulen läpi. — Mutta yritä! Opit kestämään!

Isä kurkotti keikkuvassa veneessä, taputti minua polvelle. Hän kaartoi niemenkärkeen ja sammutti moottorin. Järven ääni, kaukainen lokki. Aallot ottivat veneestä.

Isä asetteli aivot hankaimiin ja nosti verkkojatan pään vedestä. Minä aloin soutaa ja huovata, kiskoin painavaa airoa läpi veden, jota tuuli velloi. Isä kannusti ja huuteli neuvoja. Vettä valuvaa tyhjää verkkoa nousi järvestä. Tuli kaksi ahventa, jäivät sätkimään trallille ja peittyivät

laskeutuvien verkkojen alle. Verkon kudokset kuivui ja tarttui kalojen limaiseen ihoon.

Tuuli koveni. Käsivarsiin koski ja selkää alkoi pakottaa. Mutta minä jaksoin, tein kaikkeni ja yritin unohtaa kivun. Tuli lisää ahvenia, sitten lahnoja.

Mutta kohta nousee viimeinen verkko ja tämä on ohi, minä tiesin.

Silloin isä huudahti, ja verkkoa myötäillen kurkotti pitkälle yli laidan.

Vaahoavissa aalloissa häämötti suuri harmaa möhkäle, nousi pintaan ja heilahteli ilmassa. Lahna, tarttunut kiduksistaan. Niistä vuosi verta. Lahna tempoili rajusti. Verkko hankautui laitaa vasten, lahna repsahti irti, mutta viime hetkellä sai isä koukattua sen veneeseen. Kalamätkähti verkoille, ponnahti heti toiselle kyljelleen, jäi aukomaan suutaan ja kiduksiaan. Veri värjäsi verkkoa, kunnes hyytyi.

Isä nosti viimeistä verkkoa. — Saatiinpa! hän sanoi ja nauroi. — Ahvenista keittoa ja lahnaa uuniin!

Isä odotti että minä sanoisin jotain. Minä katsoin hänen ruskettuneita käsivarsiaan joissa lihakset liikkuvat, ja tuttuja silmiä, kun ne vilkaisivat minua ja hymyilivät.

Kun minusta tulisi samanlainen mies, ajattelin. Mutta sitä ei isän tarvinnut tietää. Minun teki hyvää, kun ajattelin niin.

— Tämä on selvä nyt, isä sanoi ja pudotti verkon pään veneeseen. Hän nykäisi hihnasta ja kaartoi selälle. Lahna nytkähti.

Se kääntyi minuun päin, katsoi minua.

Tuuli oli asettunut. Äkkiä vedenpinta kihisi pientä reikää, ja kohta kiehui. Minä kastuin kokonaan, en välittänyt siitä. Suuri lokki heittelehti yli.

Painoin polvet yhteen ja napitin puseron ylös asti. Lokki kaalotti sateessa. Isä kaartoi kohti rantapoukamaa, puhui minulle ja kysyi jotakin asiaa moneen kertaan.

Minä en kuullut.

Lahna nytkähti, värisi hetken, oli liikkumatta. Sade hakkasi sen kylkeä, suuri pisara putosi silmälle ja valui alas.

Minä käännyin isästä. Minussa heräsi viha. Minä häpesin sitä. Sitten kuuma aalto nousi syvältä, pusertui silmistä ja sekoittui poskilla valuvaan sateeseen.

Kalarantaan päästyä rupesi isä verkkojen selvitykseen. Hän puheli pituushypystä ja olympiakisoista. Hän kertoi tasaisella äänellä Paavo Nurmesta, joka oli tuonut olympiasoihdun sateiselle stadionille. Kymmenien tuhansien katsojien mukana isä nousi seisomaan ja hurrasi Paavo Nurmelle. Vieressä joku mies hakkasi isää selkään, ja kun isä katsoi miestä näki hän kyynelten valuvan sen märillä kasvoilla.

Minäkin puhuin jotain, Paavo Nurmesta en tiennyt paljoa. Me olimme kahdestaan venevajan räystään alla. Sade löi järveen ja minun tuli kylmä. Minun teki mieli puhua isälle enemmän, lahnasta ja kärpäsestä, mutta minua pelotti mitä hän olisi sanonut.

Ja kun isä oli pitkään selin ja keskittynyt selvittämään paha verkonsotkua, otin minä lahnan kiveä, ja päästä ja pyrstöntyvestä pidellen juoksin sen kanssa pimenevään metsään. Oksat raapivat poskia, minä kompastelin ja kaaduin, kunnes hengästyin enkä enää jaksanut. Etsin puukappaleen ja kaivoin sillä kuopan märkään multa. Kun lopetin ja hengästys oli loppunut, kuulin sateen äänen metsässä ja lokin kirkkaisun kaukaa järveltä.

Huusiko isä.

Minä laskin lahnan kuoppaan, sen evät värisivät vielä. Peittelin sen mullalla ja talloin haudan tasaiseksi. Sitten etsin tikun, jonka painoin ristiksi haudalle.

Juoksin sisälle. Isä ei ollut tullut. Söin pimeästä ruokakomerosta leipää ja juustoa, riisuin kammarissa vaatteet ja kävin nukkumaan.

Pyöreä ääni surrasi ja nosti unesta. Kehrääjälintu, ikkunan alla. Minä käänsin tyynyn ja yritin uneen takaisin. Päätin, että olen metsän mies ja rakennan vahvan sillan yli tuulisten laaksojen.

Mutta surraus katkoi langat joista piti kasvaa köydet sillaksi uneen. Minä nousin istumaan, ja muistin lahnan.

Se on märän mullan sisässä, kuvittelin. Menin hiljaa ovelle ja rappusille, astuin polulle joka oli märkä ja lämmin.

Hauta oli koskematta, risti siten kuin olin jättänyt. Pyyhkäisin multaa pois.

Lahna kuoli veneessä ja minä hautasin sen metsän maahan. Kumpikin oli väärin. Kalan kuului elää vedessä ja kuolla veteen. Minun ei kuulu kuolla veteen, ajattelin.

Minä tein väärin, mutta isä teki ensin. Minä autoin isää, siksi lahna kuoli. Isä halusi minut verkoille ja minun oli mentävä, minä halusin mennä. Isä oli tehnyt minulle lanan. Kun minä lanaan hyvin, voin hypätä ennätyksen. Minusta tulee urheilija ja voin päästä mukaan olympiakisoihin. Opin kestämään ja yrittämään, se on miehen opittava.

Mutta ilman minun apuani lahna eläisi.

Minä siirsin mullat takaisin ja talloin kovaksi, painoin ristin syvemmäs. Istuin kivellet haudan viereen. Järvellä vaaleni, ja sitten metsässä. Kun tuli kylmä ja väsytti, minä hyppelin paikallani.

Kun aurinko välähti saarten yllä ja sitten hohti männyissä minun ympärilläni, juoksin hyppypaikalle ja otin lanan. Juoksin talon rappusille. Odotin, kunnes isä tuli eteiseen ja oli lähdössä rantaan, niin kuin joka aamu.

Isä astui ulos, pelästyi minua. Ennen kuin hän ehti sanoa mitään, pyysin hänet mukanani metsään.

Minä vein hänet haudalle. Vedin lanalla ristin nurin ja lanasin multaa pois. Lahnaa tuli näkyviin, selkäevä, pyrstö ja niska, multainen silmä. Minä lanasin selin isään. Hän ei sanonut mitään mutta hän katsoi, tiesin.

Lana tarttui evistä ja töröttävistä suomuista, nosti kalan pystyyn. Multaa varisi paakkuina iholta ja kiduksista, kostea kokkare irtosi silmän päältä.

Minä lopetin, katsoin isää. Hän hymyili ja lasi käden minun olalleni. Minä tempauduin irti.

Isä ei käsittänyt, minusta tuntui.

Minä potkaisin lahnan takaisin kuoppaan ja viskasin lanan männynrunkoon. Isä astui vakavana lähemmäs ja sanoi jotain. Minä katsoin häntä, kynnet painuivat ihoon ja silmät kuumenivat. Kun isä astui vielä lähemmäs, minä juoksin hyppypaikalle ja rupesin potkimaan alastulohiekkää.

Itku alkoi polttaa.

Alvi Rininen